

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

לך לך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק טו
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' אשר הכהן שיחי' כ"ץ,
לרגל יום ההולדת שלו, ביום כ"ח תשרי
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ד

*

נדפס ע"י זוגתו
מרת חי' עליזה תחי' כ"ץ

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

לך לך

א. הבטחת ה' עקב רצון אברהם, והשאלה על כך

בקשר להבטחת ה' לאברהם "לזרעך אתן את הארץ"¹, נאמר במדרש²: "בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהריים... ראה אותן אוכלים ושותים ופוחזים, אמר, הלואי לא יהא לי חלק בארץ הזאת, וכיוון שהגיע לסולמה של צור, ראה אותן עסוקין בניכוש... בעידור... אמר, הלואי יהא חלקי בארץ הזאת, אמר לו הקב"ה, לזרעך אתן את הארץ הזאת."

המדרש מקשר את הבטחת ה' ("לזרעך אתן את הארץ") אל רצונו של אברהם אבינו ("הלואי יהא חלקי בארץ הזאת") מפני עיסוק יושביה במלאכה, ומכך מובן, שהתעסקותם במלאכה היתה הסיבה (לא רק לרצונו של אברהם בארץ הזאת, אלא גם) לנתינת ארץ ישראל לזרעו של אברהם.

נשאלת אפוא השאלה: דברי אברהם אבינו "הלואי יהא חלקי בארץ הזאת", כלומר, רצונו שיהיה לו בארץ הזאת חלק בין שאר התושבים, מובנים: כי הוא רצה לגור בין אנשים המתנהגים כראוי, ולא בין אנשים אשר "אוכלים ושותים ופוחזים".

אבל כוונת ההבטחה "לזרעך אתן את הארץ הזאת" היא, שהקב"ה יתן את "הארץ הזאת" לבני ישראל בלבד, על-ידי ירושה וכיבוש. ומהו, אפוא, הקשר בין הבטחה זו לבין התנהגות יושבי הארץ? ובמיוחד להתנהגותם בימי אברהם?

ב. הנהגת יושבי הארץ, האם זה סימן לתכונות הארץ

לכאורה, ניתן היה להשיב, שהתנהגות יושבי הארץ מורה על תכונתה המיוחדת של

"הארץ הזאת" עצמה, כדברי חז"ל³ "יש ארץ שמגדלת...".

אבל צריך להבין: חז"ל אומרים⁴, ש"מעשיהם של כנעניים מקולקלים מכל עמים ואותו המקום שנתכוננו"⁴ בו ישראל מקולקל מכל". ואם מעשיהם של הכנענים באופן כללי היו "מקולקלים מכל עמים" (אף יותר משל עם ארם-נהריים), כיצד ייתכן לומר שמעלתם היחידה – התעסקותם במלאכה – הכריעה את כל חסרונותיהם האחרים, ודוקא ארץ זו ראוייה לישראל?

ג. המטרה; עמל מלאכה, עמל שיחה, עמל תורה

על חשיבותה של מלאכה אומרים חז"ל⁵: אמר רבי אלעזר, כל אדם לעמל נברא, שנאמר⁶: כי אדם לעמל יולד. איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר⁷: כי אכף עליו פיהו הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר⁸ לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך – הוי אומר לעמל תורה נברא".

לא מובן⁹: כיצד תיתכן בכלל סברה שבריאת האדם היתה "לעמל מלאכה" – מהו

(3) במדבר פט"ז, יב. פרש"י שלח יג, יח.

(4) תוי"כ אחרי יח, ג. וראה עוד דרו"ל – עד"ז – שם לפני זה, ובפרש"י עה"ת שם.

(4*) כן הוא בדפוס ויניצאה ש"ט. דעסויא תק"ב. ווין תרכ"ב (וצילום ממנו). ועוד. אבל בכוכ"כ דפוסים "שנתיישבו". ובכת"י התו"כ (ניו יארק, תשי"ז) ע' שעב – וכל המאמר הוא שם על הגליון "שנשתכנו".

(5) סנהדרין צט, ב.

(6) איוב ה, ז.

(7) משלי טז, כו.

(8) יהושע א, ת.

(9) ראה אה"ת שמיני (ע' נו): והמפרשים נדחקו מאד בזה וכו'.

לעילוי נשמת

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' התמים ר' מנחם מענדל ב"ר זאב ע"ה

בוימגארטן

זכה להיות שליח מיוחד

מכ"ק אדמו"ר הרי"ף נ"ע לאירופה

הי' מקושר לרבתינו הקדושים נ"ע וגוייס לשליחותו של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נשיא דורנו מלך המשיח בשכונת כאן צוה ה' את הברכה

הי' שו"ב מומחה

ביתו הי' פתוח לכל הנצרכים במסירות ובאהבה

ועי"ז זכה לקרב הרבה מהם לתומ"צ ולקרבתם לכ"ק נשיא דורנו

ורבים השיב מעון

זכה והשאיר דור ישרים יבורך הולכים בדרך התורה והמצוה ודרכי החסידות ומקושרים לכ"ק נשיא דורנו וכמה מהם שלוחי המלך

נפטר בש"ט עש"ק ג' אדר ראשון ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

(1) פרשתנו יב, ז.

(2) ב"ר פרשתנו פל"ט, ה.

החשיבות של "עמל" בכלל, שהוא התכלית הכללית לבריאת האדם ("אדם לעמל יולד"). כי לכאורה¹⁴: הקב"ה הוא עצם הטוב, וטבע הטוב להיטיב, ואם כך, מדוע הוא קבע את סדרי הבריאה כך שהאדם יצטרך לעמול ולהתייגע? אין לומר, שזה מפני שטבעו של אדם להתענג יותר מדבר שהוא עמל עליו, כמאמר חז"ל¹⁵: "אדם רוצה בקב שלו מט' קבין של חברו" – שהרי טבע זה אינו הכרחי, אלא הקדוש ברוך הוא טבע תכונה זו באדם, ושוב קיימת אפוא הקושי: מדוע ברא הקב"ה באדם תכונה זאת, שיהנה מדברים שהוא עמל ויגע עליהם, ולא ממתנת חיינם?

ההסבר לכך: הטוב האמיתי הוא, שהאדם יגיע לדרגה שבה הוא נעשה, כביכול דומה לבורא, כלשון חז"ל¹⁶: "שחתף להקב"ה במעשה בראשית".

לפיכך ברא הקב"ה את העולם באופן שהאדם אינו מקבל מן המוכן את כל צרכיו, אלא באמצעות עמל ויגיעה, כדי שהוא יוכל להתעלות על-ידי כך לדרגה של "משפיע"¹⁷, דומה לבורא (ולא רק דרגה של "מקבל" – שלימות של נברא), על ידי שהוא עמל ויוצר בכוחות עצמו.

זוהי הסיבה לתכונתו של האדם, שאין הוא נהנה ממתנת חיינם, אלא להיפך, הוא מתבייש בכך – "נהמא דכיסופא"¹⁸ – כי בטבע האדם נקבע שתפקידו הוא להיות גם "משפיע", דומה לבורא, ולא רק "מקבל".

היתרון במלאכה עדי-כדי-כך, שלמענה תהא הבריאה כולה?

גם הסברה השניה, שאדם נברא למען "עמל שיחה", אינה מובנת, ובמיוחד לפי דברי הרמב"ם בהרחבה¹⁰, שרוב הדיבורים הם דיבורים בלתי-רצויים.

התמיהה גדולה יותר, לפי הידוע, שכל סברה המובאת בתורה – תורה היא¹¹, כמוכח מן ההלכה, שהלומד קושיה או סברה כלשהיא בתורה, ללא המסקנה, חייב לברך ברכות התורה¹², ויתר-על-כן: בברכה הוא מכנה זאת "תורתו", "תורת אמת" – כלומר, בקושיה או סברה זאת יש אמת (אלא שאין היא מתאימה לכאן¹³ וכדומה).

וכך בענייננו: היתרון שב"עמל מלאכה" ו"עמל שיחה", שבגללו קיימת הסברה שזוהי מטרת בריאת האדם, איננו מושלל בגלל מסקנת הגמרא ש"לעמל תורה נברא", אלא, שאין די בעמל מלאכה ושיחה כדי להוות מטרה לבריאת העולם.

במילים אחרות, סדר העניינים בדיון שבגמרא – הסברה הראשונה, השניה, והמסקנה ש"לעמל תורה נברא", קיים גם לפי המסקנה: כדי שאדם יגיע לתכלית בריאתו – "לעמל תורה נברא" – הוא נזקק לפני-כן למעלה של "עמל מלאכה" ו"עמל שיחה", וכאשר יש לו כל זאת, הוא מגיע לשלימות בתכלית בריאתו.

ד. שלימות האדם: "דומה לבורא"

כדי להבין זאת יש להסביר תחילה את

(14) לכללות סעיף זה – ראה הגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים (הוצאת תשמ"ז) ע' תרמא ואילך ובהערות שם. וראה גם לקו"ש ח"ג [המתורגם] ע' 271 ואילך.

(15) ב"מ לח, א.

(16) שבת י, א, קט, ב.

(17) להעיר מחדא"ג מהרש"א סנהדרין שם, ד"לעמל" ר"ת "ללמוד ע"מ ללמד".

(18) ראה ירושלמי ערלה פ"א ה"ג. לקו"ת צו ז, רע"ד. ולהעיר ממ"מ להבי" בראשית מהדו"ק ד"ה אור ליוה"ש יד לטבת (י, א).

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ ורב פעלים ר' יונה בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה אבצן

מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח ומסור ונתון להוראותיו פעולותיו וענייניו הק' עסק במסירה ונתנה בשליחות הק' בתרגום הדפסת והפצת תורת כ"ק אדמו"ר מה"מ ותורת רבותינו נשיאנו

וספרים בענייני משיח וגאולה בכל קצווי תבל ע"י "ועד שיחות באנגלית" שניהלו למעלה מארבעים שנה

פירסם באמצעות מערכת טלפונית וה"רשת" שיעורי לימוד יומיים

בספר התניא וברמב"ם בהתאם לתקנה הק'

פעל במרץ ובהצלחה בשידוכי בני ובנות ישראל והביא להקמת מאות בתים בישראל

עסק בעזר גשמי ורוחני מתוך אהבת ישראל וקיבל את כאו"א בסבר פנים יפות

זכה להקים דור ישרים מבורך בנים ובנות עוסקים בתורה ובמצוות ומקושרים לנשיא דורנו

נפטר במיטב שנותיו ביום רביעי פ' בא ג' שבט שנת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Shagalov שיחי' Rabbi Yosef Yitzchok

Los Angeles, California

ה. דוקא ע"י "עמל מלאכה" משפיע האדם בעולם

בכך מובן, מדוע הדעה הראשונה בגמרא היא, שהאדם נברא "לעמל מלאכה": כיוון שהמעלה של "עמל", היא שבאמצעותו מתעלה האדם לדרגת "משפיע", "שותף לקב"ה במעשה בראשית", נראה, שאין מדובר בעיסוק בענינים שבדרגתו של האדם, אלא ליגיעה בדברים שבאמצעותם הוא משפיע על מעשה בראשית, דומם-צומח-חי של העולם, ובכך הוא נעשה שותף במעשה בראשית.

ולכן הדעה הראשונה בגמרא היא שב"אדם לעמל יולד" אין הכוונה ל"עמל שיחה" או "עמל תורה", שהם אינם בעניני העולם, אלא ל"עמל מלאכה". כאשר האדם עמל במלאכתו באופן הרצוי על-פי התורה¹⁹, הרי הוא משפיע וגורם לכך שהבריאה כולה תהיה כראוי, ונעשה שותף במעשה בראשית.

ו. עמל שיש בו "חידוש"

מכך שהעמל הוא כדי שהאדם יהיה שותף לקב"ה במעשה בראשית, מובן, שאין הוא יכול להגיע לשלימות ה"שותפות" באמצעות "עמל מלאכה" בלבד, אלא יש צורך גם ב"עמל שיחה",

שהרי ה"שותפות" במעשה בראשית היא היותו דומה לבורא, וכיוון שהקב"ה אינו רק "משפיע" על הבריאה, אלא גם מחדש אותה, מובן, שגם "שותפות" האדם במעשה בראשית היא מושלמת, רק כאשר הוא גם מחדש משהו בבריאה.

לכן אין די ב"עמל מלאכה", כי ב"עמל מלאכה" אין מתבטא יתרונו של האדם על שאר סוגי הנבראים (שהרי כח המעשה קיים גם אצל בעלי-חיים), וב"עמל מלאכה" משפר האדם את הבריאה רק שיפור שהוא בדרגת הנבראים,

(19) וראה שבת (לא, א), דשאלה הראשונה ("בשעה שמכניסין אדם לדין") היא "גשאת ונתת באמונה".

אך אין הוא מעלה אותה מעבר לדרגתה – אין הוא מחדש בה.

רק כאשר "עמל מלאכה" כרוך גם ב"עמל שיחה", כאשר עבודת האדם בעולם היא באופן המבטא את מעלתו המיוחדת של מין המדבר^{19*}, או נוצר בבריאה חידוש, יתרון שהוא מעל לדרגת הבריאה כשלעצמה.

אך עדיין אין זו שותפות אמיתית, כי אין לו חלק בבריאתו שלו, ובמיוחד בכריאת כוח הדיבור שלו. רק כאשר הוא מקשר זאת לתורה, שהיא תורת הבורא (אשר הוא והכמתו אחד²⁰),

וכל זאת באופן של עמל, שהתורה נעשית "תורתו" של האדם העמל בה^{20*}, או הוא מאחד את הבורא ואת הבריאה, והוא נעשה, כביכול, דומה לבורא – שותף לקב"ה במעשה בראשית.

ז. "עמל שיחה" – תפילה – מעל לעולם

ההסבר לכך בפנימיותם של הענינים הוא: לגבי "עמל מלאכה" ו"עמל שיחה" מסביר²¹ כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, שב"עמל מלאכה" הכוונה היא²², "שיעשה מלאכתו באמונה... שיאמין בה' שהוא הון ומפרנס והוא ית' יגמור בעדו לברכה", ו"עמל שיחה" הוא "התעסקות בתפילה"²³, כמאמר חז"ל²⁴ "אין שיחה אלא בתפילה".

הסבר זה הוא יסודו של ההסבר המובא לעיל, ש"עמל מלאכה" הוא בדרגת הבריאה,

(19*) ראה חדא"ג מהרש"א סנה" שם.

(20) רמב"ם הל' יסודות פ"ב ה"י. תניא ח"ב פ"ח.

(20*) ע"ז יט, א. וראה תניא פ"ה (מו"ג ח"א פס"ח).

(21) ד"ה אר"א כל אדם לעמל נברא תרפ"ט פ"ג.

(22) ראה גם אוה"ת וישב (כרך ה') תתקיא, סע"א. ד"ה לא הביט עת"ר (ע' קצה ואילך).

(23) ראה גם אוה"ת וישב שם (שם, ב). חיי שרה (קכט,

א ואילך). ד"ה לא הביט שם (ע' קצה). יערות דבש וזבא

בעץ יוסף לע"י סנה" שם.

(24) ברכות כו, ב. ע"ז ו, ב.

ממש.

... על פי המדובר לעיל, שבדורנו זה במיוחד (הדור האחרון בגלות והדור הראשון של הגאולה) ישנה הדגשה יתירה על העבודה ד"לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך", וקנין כל עשר הארצות – הרי מובן, שהדבר צריך להשתקף לכל לראש בעבודה מעין זה של יהודי, על ידי שהוא מוסיף בלימוד התורה, לא רק לפי ג' המוחין שלו השייכים למדות, אלא גם ג' מוחין בעצם. שזהו במיוחד – על ידי הוספה בלימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין²), כולל בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מו.

כמדובר כמ"פ, אַז ס'איז שוין ״כלו כל הקצין״¹, און כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט מודיע געווען אַז מ'האָט שוין תשובה געטאָן, און מ'האָט שוין אויך ״צוגעפּוצט די קנעפּ״, און לויט אַלע סימנים איז דורנו דער דור האחרון פון גלות ובמילא דער דור הראשון פון גאולה. ועפ"ז איז מובן, אַז ס'איז אַן ענין שהזמן גרמא – אַז מ'זאָל זיך גרייטן בפועל צו ״לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך״, תיכף ומיד ממש.

... ע"פ המדובר לעיל, אַז בדורנו זה במיוחד (דער דור האחרון אין גלות און דור הראשון פון גאולה) שטייט בהדגשה יתירה די עבודה פון ״לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך״, וקנין כל העשר ארצות – איז פאַרשטאַנדיק, אַז דאָס דאַרף זיך לכל לראש אַפּשפּיגלען אין דער עבודה מעין זה פון אידן, דורך דעם וואָס ער איז מוסיף אין לימוד התורה, ניט נאָר לויט זיינע ג' מוחין השייכים למדות, נאָר אויך ג' מוחין בעצם. וואָס דאָס איז במיוחד – דורך מוסיף זיין אין לימוד פנימיות התורה (כולל בביאור ענינים אלו דעבודת המוחין²), כולל – בעניני הגאולה ומשיח צדקנו.

(משיחות ש"פ לך לך, י"א מרחשון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צו, ב.

(2) ראה גם שיחת ח' חשון שנה זו.

כמדובר כמ"פ שכבר ״כלו כל הקצין״¹, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו הודיע שכבר עשו תשובה, וגם את ״הכפתורים כבר ציחצחו״, ולפי כל הסימנים הרי שדורנו הוא הדור האחרון לגלות ובמילא הדור הראשון לגאולה. עפ"ז מובן שזהו ענין שהזמן גרמא – לערוך כבר את ההכנות בפועל ל״לך לך מארצך גו' אל הארץ אשר אראך״, תיכף ומיד

לקוטי

ו"עמל שיחה" נעלה מכך:

ע"י האמונה ״שהוא הון ומפרנס״ בלבד אין מתעלים לדרגת אלקות שמעל לעולם, כי ההודקקות לעשיה ועיסוק בדרכי הטבע נובעת ממגבלות העולם. לכן, אף כאשר ״עמל מלאכה״ חזור באמונה בה, ״שהוא הון ומפרנס״, ולא דרכי הטבע כשלעצמם, בכל זאת, מגיעים רק לדרגה האלקית ה"מלוּבשת" בעולם²⁵.

אבל עבודת התפילה – ״עמל שיחה״ – היא ״סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה״²⁶ – העלאת האדם ממטה למעלה, עד שהוא ״מגיע השמימה״ – מעל לבריאה.

לכן, כאשר ישנו ״עמל שיחה״ בנוסף ל״עמל מלאכה״²⁷, גורמים להתעלות בבריאה מעבר לדרגתה כשלעצמה²⁸, וזוהי המשמעות של ״סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה״ – באמצעות התפילה, אין מעלים רק את האדם המתפלל, אלא גם את הענינים ה"ארציים" (״ארצה״) עד ל"שמימה"²⁹ – לדרגה שמעל לעולם³⁰.

ח. רק ״עמל תורה״ יוצר ״חידוש״

אמנם ״עמל שיחה״, עבודת התפילה, גורם

(25) ראה בארוכה ד"ה אר"א שם פ"ג ואילך (וראה אוה"ת וישב שם. ד"ה לא הביט שם (ע' קצב). ובכ"מ), שע"י ״עמל מלאכה״ ממשיכים בחי' מלאכה למעלה, שהיא התהוות העולמות, בחי' עשיל.
(26) ויצא כה, יב. זח"א רסו, ב. זח"ג שו, ב. תקו"ז תל מה.

(27) ראה גם ד"ה אר"א שם פ"ו בענין ההתעסקות בתפלה (עמל שיחה), ״דע"י התקשרות זו שבתפלה הרי רישומו ניכר בעניניו ומעשיו בכל היום״. וראה שם בסיום המאמר: ״ע"י עמידה וביטול זה (בתפלה) מתקשר .. לפעול ישועות .. בעמל מלאכה כו״.

(28) ראה ד"ה לא הביט שם (ע' קצה).
(29) רד"ה זה היום תרצ"ד ספ"ב (סה"מ קונ' ח"ב שיט, ב). רד"ה ויחלום תשי"ח. ובכ"מ. וראה לקו"ת בשלה ב, רע"ג.

(30) ראה תו"א נח ט, ריש ע"ב, י. א. וראה לקו"ת בהר מא, א (לענין ״התנועע"ט של כל היום״).

לך לך

שיחות

להתעלות הנעלית מן הבריאה, אך בכל זאת, לא יכול להיעשות על-ידי כך חידוש אמיתי בבריאה, שהרי ההתעלות שבאמצעות התפילה נעשית ע"י האדם בכוחות עצמו, והלא האדם הוא מוגבל, ולכן גם ההתעלות מוגבלת. לפיכך גם לשינוי שנוצר ע"י כך בעולם יש עדיין קשר לדרגת הבריאה³¹, ואין זה חידוש ממש.

לכן המסקנה בגמרא היא, ש"לעמל תורה נברא": התורה, גם כאשר ירדה למטה, היא תורתו של הקב"ה³² – בלתי מוגבלת, נעלית לחלוטין מן הבריאה³³, ולפיכך בכוחה לגרום לשינוי מוחלט בעולם, עד לכדי יצירת מציאות חדשה ממש³⁴.

אך כדי שבאמצעות ״עמל תורה״³⁵ יתעלה העולם לדרגה שהיא נעלית לגמרי מן הבריאה, מציאות חדשה, יש צורך תחילה בעבודה מושלמת ו"בירור" וזיכך עניני העולם כשלעצמם.

לפיכך יש צורך תחילה ב"עמל מלאכה" – עיסוק בעניני העולם באופן הרצוי על-פי התורה, שע"י כך מתקנים את העולם שיהיה בעל תוכן של קדושה, אך אין די בכך, כי הכוונה איננה להשאיר את העולם במצבו ובדרגתו, אלא יש צורך גם ב"עמל שיחה" – להעלות את העולם לדרגה אלקית הנעלית מן העולם, ככל שיכול אדם להגיע בכוחות עצמו באמצעות עבודת התפילה.

(31) וראה סד"ה אר"א שם: ״כ"ז הוא העמל שחזות השמש כו״. וראה גם אוה"ת וישב וחיי שרה שם. תו"ח בתחילתו (ד"ה בראשית ברא הא' פ"ו). ד"ה לא הביט שם. לקוטי לוי"צ לוח"ב (ע' קנח).

(32) ראה ברכות כב, א.

(33) ראה סד"ה אר"א שם (ועד"ו באוה"ת וישב וחיי שרה שם. ד"ה לא הביט שם), דתורה היא למעלה משמש הוי' דשייכה לעולמות.

(34) וכדו"ל (ירושלמי נדרים פ"ו סה"ח. ועוד) עה"פ לאיל גומר עלי.

(35) להעיר מתו"ח (שם ספ"ו): ״וזהו הנקרא עמל תורה שבא לתקן במע"ב כו״. ולהעיר ג"כ ד"עמל תורה" הוא (לא לימוד התורה מצ"ע, כ"א) ״עמל פה״ – לא ימוש ספר התורה הוה מופ"ד – עיין תניא רפ"ו. וראה גם חדא"ג מהרש"א דלעיל הערה 17.

הוספה

בשורת הגאולה

מה.

יש לעורר עוה"פ (כפי שאמרתי כמ"פ) שהרבנים צריכים לפרסם הפסקי־דין ש"כלו כל הקיצין"¹, ובנוגע לתשובה (כהמשך דברי הגמרא "ואין הדבר תלוי אלא בתשובה") – כבר עשו תשובה (כפי שאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר כמ"פ שכבר עשו תשובה, וכבר השלימו כל עניני העבודה), ועתה נשאר רק הענין דגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש.

... אין מה לחכות יותר, כיון שכבר סיימו כל עניני העבודה, וכבר עשו תשובה, ואין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. – "אין הדבר תלוי אלא בתשובה" הי' לפני משך זמן, אבל עכשיו (לאחרי שכבר עשו תשובה) אין הדבר תלוי אלא בביאת משיח עצמו. כל מה שצריך זה שיבוא משיח בפועל ממש, "מראה באצבעו ואומר זה"², זה משיח צדקנו,

... והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש, באופן ש"מראה באצבעו ואומר זה", ותיכף ומיד ממש, כפי שהנני חוזר ומדגיש כמ"פ שלא זו בלבד שסוף הגאולה לבוא, אלא שהגאולה עומדת כבר על סף הפתח, ומחכה לכל אחד ואחת מישראל שיפתח את הדלת ויסחוב את הגאולה לתוך החדר!!

(בעת ביקור הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א, ו' חשוון תשנ"ב)

(1) סנהדרין צז, ב.

(2) ראה תענית בסופה. שמו"ר ספכ"ג. פרש"י בשלח טו, ב.

ולאחר ההכנה של "עמל מלאכה" ו"עמל שיחה"³⁶, מגיעים ל"עמל תורה" שבכוחו ליצור חידוש בבריאה, וע"י כך מתבצעת כוונת הבריאה – לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, שהתחתונים נעשים מציאות חדשה ממש³⁷.

בכך מובן שרק קיומם של שלושת סוגי ה"עמל", ובסדר זה דווקא – "עמל מלאכה", "עמל שיחה", ו"עמל תורה" – מסביר את הענין של "אדם לעמל יולד": עלידי עמל גורם האדם לחידוש במעשה בראשית, ונעשה "שותף לקב"ה במעשה בראשית" – דומה לבדואו – וזוהי תכלית הבריאה.

ט. שלושת סוגי העמל אצל אברהם

כשם שצויין לגבי עבודת האדם באופן כללי, שמטרת בריאתו היא לשנות את העולם באמצעות "עמל תורה", ולשם כך יש הכרח בהכנה של "עמל מלאכה", ו"עמל שיחה" – כך הוא גם לגבי ארץ ישראל, "ארצם של היהודים:

ארץ ישראל ניתנה בתחילה לשבע האומות³⁸, כדי שישאל יכבשוה וישנוה, מארץ הגויים תיעשה ארץ ישראל, ארץ הקודש³⁹: ארץ שבה מאיר בגלוי אור התורה⁴⁰, הנעלה מן העולם.

(36) ראה תו"ח שם (רפ"ט): "ונמצא שעמל תורה מלושב בעמל שיחה דמע"ב לברר ולתקן כו".

(37) ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 22 ואילך ובהערות שם.

(38) פרש"י ר"פ בראשית.

(39) ראה בארוכה לקו"ש ח"ה [המתורגם] ע' 10 ובהערות שם. ח"י ס"ע 2 ואילך.

(40) להעיר מרמב"ן (אחרי יח, כה) ד"עיקר כל המצות ליושבים בארץ ה'", עיי"ש בארוכה.

(41) ע"ז ט, א.

ענין זה התחיל בימי אברהם, בתחילת "שני אלפים תורה"⁴¹, ו"אברהם התחיל להאיר"⁴² – להאיר באור האלקי הנעלה מן העולם, והתבוננותו באלקות התחילה, כדברי חז"ל⁴³, ע"י התבוננות אמיתית, באופן של עמל (שהרי "לא יגעת ומצאת אל תאמין"⁴⁴), ב"בירה" (העולם), ואח"כ בשמש, שבאמצעותה מגיע השפע לעולם וכדומה, עד אשר הגיע למסקנה שיש בעל-הבית לבירה זו⁴⁵. ועד לכדי הכרה בעליונות המוחלטת, באין ערוך, של בעל הבית על-פני הבירה, כמאמר חז"ל⁴⁶ "לא זה היא עיקר האלקות מה שהעולמות מתהוים ממנו...".

י. יש צורך בכל סוגי ה"עמל" כדי שתינתן הארץ לאברהם

כדי ש"הארץ" תהיה "כלי" מתאים לאור תורת אברהם, הנעלה מן העולם (שבאמצעותו היא נעשית ארץ ישראל, ארץ הקודש), צריך להיות בה תחילה הענין של "עמל מלאכה" ו"עמל שיחה".

לפיכך, דווקא העובדה שיושבי הארץ היו "עסוקין בניכוש... בעידור..." – ענין של "עמל מלאכה" – היוותה הכנה לכך, שלאחר בקשת ותפילת⁴⁷ אברהם ("שיחה") "הלואי יהא חלקי בארץ הזאת", תינתן ה"ארץ" לאברהם "ולורעו אחריו", שהם הפכוה לארץ שמאיר בה אור התורה, הנעלה מן הבריאה.

(משיחות י' שבט תשכ"ז. ר"א ניטן תשל"ב)

(42) שמו"ר פט"ו, כו.

(43) ב"ר רפ"ט. וראה ג"כ רמב"ם הל' ע"ז פ"א ה"ג.

(44) מגילה ו, ב.

(45) ראה ב"ר שם.

(46) תו"א מג"א צט, ב. הובא ונת' בלקו"ת שה"ש (ח, א), אוה"ת יתרו (ע' תתמב), סד"ה כי עמך תש"א.

(47) להעיר מפ"י מהרו"ז לב"ר פרשתנו שם.